

“Kul daralmazsa Hızır yetişmez!”

Şanlıurfa’dan okuyucumuz: “Hazret-i Hızır evliyâ mıdır, enbiyâ mıdır? Bütün peygamberlerle görüşmüş müdür? Hızır hakkında bilgi verir misiniz?”

Hazret-i Hızır’ın (as) enbiyâdan mı, evliyâdan mı olduğunda ihtilâf yapılmışsa da âlimlerin çoğunluğuna göre peygamberdir. Kur’ân’da Kehf Sûresinde geçen kıssasına bakılınca Peygamber olduğu yolundaki rivâyetlerin daha güçlü olduğu anlaşılır. Hızır (as), Taberî’ye göre Hazret-i İbrâhim’in (as) dördüncü batından evlâdıdır, yani Hazret-i İbrâhim’in (as) âlindendir. Peygamberlerden Hazret-i Mûsâ (as) ile, Hazret-i Zülkarneyn (as) ile görüşmüştür. Hazret-i Zülkarneyn (as) yeryüzüne hâkim olduğunda Hazret-i Hızır (as) berâberinde idi. Hazret-i Zülkarneyn’in (as) öncü askerî kuvvetinin kumandanı idi. Allah’ın izniyle denizlere, deryalara hâkim olduğu, denizde kalanların yardımcısı olduğu, denizde ölenlerin namazını kıldığı rivâyet edilir. Hazret-i İlyas’ın da (as) Hazret-i Hızır’ın (as) kardeşi olduğu, karalarda vazifeli bulunduğu, ıssız çöllerde kalıp ölenleri yıkayıp namazını kıldığı, her sene hac vaktinde Hazret-i Hızır (as) ile Mekke-i Mükerrerme’de buluştukları, haccettikleri ve bazı kimselere gözüksükleri rivâyet olunur.

Taberî’de Hazret-i Hızır’ın (as) Hazret-i Nuh’un (as) torunlarından olduğu, Hazret-i Nuh (as) zamanını gördüğü, Hazret-i Nuh (as) ile görüştüğü ve gemide Hazret-i Nuh (as) ile berâber bulunduğu da kaydedilir.

Nakledilir ki, Hazret-i Nuh (as) Hindistan’da, “Serendib’e gidip Âdem ile Havvâ’nın nâşlarını getirecek kim var ki, ben ona ömrü uzun olsun diye duâ edeyim?” demişti. Hazret-i Hızır (as) ayağa kalktı ve:

“Yâ Nebiyyallah! Eğer izniniz olursa ben gidip getireyim!” dedi.

Nuh Aleyhisselâm ona izin verdi. Hazret-i Hızır (as) Serendib adasına vardı ve Hazret-i Âdem ile Hazret-i Havvâ’nın nâşlarını alıp getirdi. Hazret-i Nuh (as) da Hazret-i Hızır’ın (as) ömrünün uzun olması için duâ buyurdu. Cenâb-ı Hak Nuh Aleyhisselâm’ın duâsı bereketi ile Hazret-i Hızır’ın ömrünü uzun eyledi.¹

Kur’ân’da Hazret-i İlyâs’ın (as) peygamberlerden olduğu açıkça belirtilmiştir.² Fakat Hazret-i Hızır’ın (as) makamı hakkında açıklık yoktur. Hazret-i Hızır’ın (as) her

peygamber ile görüştüğü konusunda da açıklık yoktur.

Hızır, sözlükte yeşillik demektir. Oturduğu yeri yeşillendirdiği için kendisine Hızır namı verildiği söylenir. Peygamber Efendimiz (asm) buyurmuştur ki: “Hızır, otsuz, kuru ve çorak bir yere otururdu da o otsuz ve çorak yer yeşillenerek peşi sıra dalgalanırdı.”³

Keşif sahibi ulemâ Hazret-i Hızır'ın hayatta olduğunda hemfikirdirler. Evliyâullahtan Ömer ibn-i Abdülaziz'in (ra), İbrâhim bin Ethem'in (ks), Bîşr-i Hafî'nin (ks), Maruf-u Kerhî'nin (ks), Cüneyd-i Bağdâdî'nin (ks), İbrâhîm Havvâs'ın (ks) Hazret-i Hızır (as) ile görüştükleri rivâyet olunmuştur. Muhyiddin-i Arabî Fütuhât-ı Mekkiye adlı eserinde Hazret-i Hızır'ın hayatı hakkında bazı hikâyelere yer verir. Kâmus Tercümesi'nde Hazret-i Hızır'ın (as) alâmet-i fârikası olarak şehâdet parmağı ile orta parmağının berâber ve bitişik olduğu kaydedilir.⁴

Üstad Bedüzzaman Saîd Nursî Hazretleri de Hazret-i Hızır'ın (as) hayatta olduğunu, fakat ikinci hayat mertebesinde bulunduğundan bir kısım ulemânın onun hayatından şüphe ettiklerini, Hazret-i Hızır ile Hazret-i İlyas Aleyhimesseleâmın yeryüzünde yaşadıkları halde, bize göre serbest bir hayatları olduğunu, bizi sınırlayan ve dar kalıplara sokan zorunlulukların ve sınırlamaların onlara gelince çözüldüğünü, hükümsüz kaldığını ve devreden çıktığını, meselâ bir anda bir çok yerde bulunabildiklerini, beşeriyet kayıtlarıyla hareket kabiliyetlerinin kısıtlanmadığını, isterlerse yiyip içtiklerini, fakat bizim gibi mecbur olmadıklarını, şuhud ve keşif ehli evliyanın Hazret-i Hızır'la (as) mâcerâları bulunduğunu, hattâ evliyâ makamlarından bir makamın makam-ı Hızır tabir edildiğini, bu makama gelen bir velînin Hazret-i Hızır (as) ile görüşüğünü ve Hazret-i Hızır'dan ders aldığını, bazen de yanlış olarak bu makam sahibinin Hızır (as) zannedildiğini kaydeder.⁵

Bedüzzaman Hazretlerinin Hazret-i Hızır ile Hazret-i İlyas için “Aleyhimesseleâm” ifâdesini kullanması ve Kur'ân'da Hazret-i İlyas'ın (as) Peygamber olduğunun belirtilmesi, Hazret-i Hızır'ın da (as) peygamber olduğu görüşünü güçlendiriyor. En azından bizim onu peygamber bilmemizde bir sakınca olmadığı anlaşılıyor.

Yukarıdaki rivâyetlerin bir kısmının sıhhatini tartışanlar olabilir. Fakat, Hazret-i Hızır'ın (as) Allah'ın kendisine güç, kudret ve hayat bahsettiği, Hayy ismine mazhar velî ve sevgili kullarından olduğunda ve Allah'ın izniyle daralan kulların elinden tuttuğunda şüphe etmemize gerek yoktur. Halkın basîretli gönlünde ve duâlı dilinde dolaşan, “Kul daralmayınca Hızır yetişmez” sözünün tecrübe ile tespit edilmiş sözlerden olduğunu düşünsek ve dar zamanlarımızda Allah'tan Hazret-i Hızır'ın (as) yardımını istesek ne kaybederiz?

Dipnotlar:

- 1- Taberî Târihi, 1/407.
- 2- Sâffât Sûresi: 123.
- 3- Buhârî, 9/1389.
- 4- Tecrid-i Sarih Terc., 9/145.
- 5- Bedüzzaman, Mektûbât, s. 11, 12.